

Aleg 241.

Sprawozdanie

komisji podatkowej o wniosku posła Skałkowskiego w przedmiocie opodatkowania instytucji, obowiązanych do publicznego składania rachunków, tudzież funduszków publicznych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek treści powyżej przytoczonej zmierza do uchylecia uciążliwego a niesprawiedliwego wymiaru podatków dochodowych, jaki odbywa się na podstawie patentu z 29. października 1849, co do instytucji i funduszków, które bilanse swoje przedkładają do wiadomości publicznej, i zostają pod nadzorem, wykluczającym możliwość bilansów nieprawdziwych, a mimo tego nie są opodatkowane według bilansu rzeczywistego, tylko według bilansów fikcyjnych. układanych przed władze skarbowe.

W zeszłorocznem sprawozdaniu komisji podatkowej, było szczegółowo wykazane przeciążenie, którego nasz kraj doznaje pod względem podatkowym. Wysoki Sejm uznał słusność tych zapatrywań, gdy po wyczerpującej dyskusji polecił Wydziałowi krajowemu — w osobnym memoryale przedstawić Rządowi to przeciążenie, i zgubne następstwa, z takiego stanu rzeczy wynikające.

W powołanem właśnie sprawozdaniu zeszłorocznem komisji podatkowej przytoczone były także cyfry porównawcze, wykazujące, jak dalece kasy oszczędności w naszym kraju są wyżej opodatkowane, aniżeli w innych prowincjach monarchii.

Komisya nie powtarza tych dat, jako Wysokiej Izbie już znanych, a stwierdzających niesłychaną nierównomierność opodatkowania takich instytucji, które zostają pod szczególnym nadzorem Rządu, a cały swój zysk oddają na cele humanitarne, lub w ogóle na cele użyteczności publicznej.

W tegorocznem znów sprawozdaniu komisji budżetowej zostało wykazane, że galicyjski fundusz propinacyjny z nadwyżki dochodów, jaką uzyskał w skutek sprężystej a oszczędnej administracji, przeważną część, bo przeszło $\frac{1}{2}$ miliona zł. oddaje do kasy podatkowej tytułem podatku dochodowego, a tylko około 200.000 zł. zatrzymuje na powiększenia rezerwy, służąc mającej na pokrycie niedoborów w latach niepomyślnych.

Są to przykłady tak rażące, że byłoby wręcz zbyt cennym inne jeszcze przytaczać. Jeżeli galicyjska kasa oszczędności 53% zysku oddaje do kasy podatkowej, a galicyjski fundusz propinacyjny $\frac{3}{7}$ części zaoszczędzonych dochodów oddać musi tejże kasie, — to jest widoczne, że prawna podstawa takiego opodatkowania jest oczywiście niesprawiedliwa.

Patent z 29. października 1849 o podatku dochodowym zawiera istotnie postanowienia, które wymiarowi podobnie przesadnemu, jak w przykładach powyżej przytoczonych, dają legalną podstawę. Mianowicie nie dozwala ten patent potrącać od dochodu odsetek płaconych wierzycielom.

Konsekwencyą takiego przepisu jest, że rzeczywisty zysk bilansowy, osiągnięty przez pewną instytucję, nie jest dla władz skarbowych przedmiotem opodatkowania, — lecz władze te układają dla własnego użytku bilans fikcyjny, z którego eliminują przedewszystkiem odsetki, zapłacone wierzycielom. Z takiego bilansu wynika cyfra dochodu, opodatkowaniu podlegającego.

Nie jest to oczywiście dochód czysty, lecz dochód brutto, — a z tąd wynikają rezultaty niesłychanie rażące, mianowicie zajęcia częstokroć większej części zysku rzeczywistego na podatek.

Dalszem następstwem tych przepisów jest, że nawet w takich wypadkach, gdzie instytucja żadnego nie ma dochodu czystego, musi opłacać podatek dochodowy od dochodu brutto.

Uchylenie tych niesprawiedliwości jest możliwem tylko w drodze ustawodawczej, jako to stało się już co do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przez ustawę z 27. grudnia 1880. Nr. 151. Dz. pr. p. Dlatego wniosek, będący przedmiotem tego sprawozdania, domaga się wezwania Rządu, aby przedłożył projekt ustawy, któraby zasady przyjęte w ustawie z 27. grudnia 1880. rozszerzyła na wszystkie instytucje, obowiązane do publicznego składania rachunków, tudzież do funduszków publicznych.

Wiadomo, że ustawa z 27. grudnia 1880. wydaną została na nsilne nalegania stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, którym opodatkowanie na podstawie patentu z r. 1849. groziło ruiną. — W tej ustawie z r. 1880. przyjęto racjonalną zasadę, że zysk rzeczywisty, bilansem wykazany, jest przedmiotem opodatkowania. Odtąd ustały skargi na przeciążanie podatkowe stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, a instytucje te mogą swobodnie się rozwijać, bez obawy, że przeważną część ich zysku zabierze kasa podatkowa, lub że będą płacić podatki nawet wtedy, gdy żadnego zysku nie mają.

Zdaniem komisji tę racjonalną zasadę opodatkowania, przyjętą co do wspomnianych stowarzyszeń w ustawie z 27. grudnia 1880. należy zastosować do wszystkich instytucji, co do których niema obawy, aby zysk rzeczywisty był ukrywany, zatem do instytucji, obowiązanych do publicznego składania rachunków, jak: kasy oszczędności, banki, zakłady kredytowe hipoteczne itp. — tudzież do funduszków publicznych zostających pod nadzorem władz, lub nawet pod ich zarządem, jak galicyjski fundusz propinacyjny.

Słuszność tego zapatrywania uznał też i c. k. Rząd, proponując w projekcie ogólnej podatkowej reformy zmianę opodatkowania instytucji publicznych w kierunku tu właśnie wskazanym. Lecz gdy przeprowadzenie ogólnej reformy podatkowej jest dziełem niepospolicie trudnem, a niemożna jeszcze przewidzieć, czyli ów projekt będący obecnie przedmiotem narad komisyjnych w Radzie Państwa, nie natrafi na przeszkody po wniesieniu go do traktowania w pełnej izbie, — przeto komisya podatkowa mniema, że należy wystosować wezwanie do Rządu względem zmiany systemu opodatkowania rzeczonych instytucji, co mogłoby nastąpić przez osobną ustawę, gdyby ogólna reforma systemu podatkowego natrafiła na nieprzewyciężone przeszkody.

Komisya podatkowa wnosi zatem :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Wzywa się c. k. Rząd, aby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, względem opodatkowania instytucyi, obowiązanych do publicznego składania rachunków, tudzież funduszków publicznych, — na zasadach przyjętych w ustawie z 27. grudnia 1880. Nr. 151. Dz. pr. p.

We Lwowie 15. lutego 1894.

Przewodniczący :

Abrahamowicz.

Sprawozdawca :

Skalkowski.

